

A könyvtárak jövője

Számos olyan előnye van az elektronikus folyóiratoknak, mely szerepük növekedését igéri. Hátrányaik a technológia fejlődésével és a nemzetgazdaságok gyarapodásával csökkenni fognak. Valószínűleg lesznek olyan szűk területek, ahol a nyomtatott folyóiratok megszűnnek – a kiadók többsége viszont belátható ideig papírra is nyomtatni fogja a folyóiratokat. Az *Astrophysical Journal* megjelenik nyomtatott formában is, de immár az elektronikus az elsődleges, a papírra nyomott az elektronikus változatból, utólag készül.

Szakkönyvtárakra nyilvánvalóan szükség lesz a jövőben is, csak éppen a szerepük változik meg. A könyvtárak intézik az előfizetéseket, prezentálják a folyóiratokat egységes felületeken, a könyvtárosok segítenek az olvasónak tájékozódni a „virtuális polcok” között. Könyvtárakra hárul az új média „bevezetése”. A kutató- és oktatási intézmények könyvtári részt vehetnek a helyben található tudományos anyagok, adatbázisok Web-re vitelében is. Első lépés a könyvtári katalógus, a második a helyben készült tudományos adatbázisok, jegyzetek, kis kiadványok Web-re vitele lehet. Az Internet, ugyanazok a technológiák, melyeket az elektronikus folyóiratok készítésénél használnak, alkalmasak más tudományos információk közzétételére is. A kutatóintézetek, közgyűjtemények, oktatási intézmények sok szellemi kincsének lenne a Web-en a helye!

Holl András

Magyar nyelvű agrár-felsőoktatás a Kárpát-medencében*

A szomszédos országokban élő magyarság számára a magyar nyelvű agrártudományi és vidékfejlesztési, valamint környezettudományi felsőoktatás különösen nagy jelentőségű. Ennek oka egyrészt, hogy a külföldi magyar családok zöme vidéken él és nagy részük (pl. Székelyföld) a mezőgazdaságban dolgozik, továbbá hogy ismereteik és alkalmazott technológiáik színvonala nagyon elmaradott. Másrészt a szomszédos országok erdőműveltsége 2-3-szorosa a hazainak, ami kiemelt helyet jelent az erdőmérnökképzés szempontjából. Harmadrészt a szomszédos országokban egyáltalán nincs magyar nyelvű felsőoktatás, még Romániában sem, ahol a magyar nyelvű felsőoktatási szakok közül az agrár- és a műszaki tudományok hiányoznak.

A hazai agrár-felsőoktatás a rendszerváltást követően gyorsan felismerte annak szükségességét, hogy a szomszédos országok magyarsága számára a hiányzó agrár-felsőoktatást a lehető leggyorsabban pótolni kellene. Ennek eredményeképpen napjainkban több távoktatási program működik a Szent István Egyetem, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, a Kertészeti és Nyiregyházi Főiskolák szervezésében. Romániában Csíkszeredán,

* A Magyar Professzorok Világtanácsa Agrártudományi Szekció Konferenciáján (Gödöllő, 2000. augusztus 25.) hozott állásfoglalást kissé rövidített változatban adjuk közre.

Nyárádszeredán, Székelyudvarhelyen van gazdasági agrármérnök, kertészmérnök és faiparimérnök-képzés. Ukrajnában Beregszászon gazdasági agrármérnök és kertészmérnök-képzés indult. Szlovákiában Révkomáromban, Jugoszláviában Zentán kertészmérnök-képzést végeznek. E formák látogatottsága bizonyítja a magyar nyelvű agrár-felsőoktatás szükségességét, továbbá megfelelő tapasztalatokat adnak számunkra, hogy milyen formában és milyen területeken indokolt továbbfejlesztésük.

A távoktatási forma azokban az országokban (Ukrajna, Szlovákia, Jugoszlávia), ahol egy tömbben élő magyarság és az összmagyarság létszáma már nem teszi lehetővé önálló felsőoktatás indítását, célszerűnek tartjuk a jelenlegi távoktatási forma megerősítését és új szakokkal való bővítését. Az új szakok részben kapcsolódhatnak az agrárképzés alapszakjaihoz (pl. állattenyésztés, biotermesztés, környezetgazdálkodás, erdőgazdálkodás), továbbá az agrárium- és vidékfejlesztéshez (pl. menedzsment, marketing, kistérségű fejlesztés).

Külön területet képvisel Románia. A Székelyföldön egy tömbben élő, mintegy 1 milliós magyarság feltétlenül igényli a létrehozandó magyar nyelvű felsőoktatási hálózat keretében egy Mezőgazdaság-tudományi Kar alapítását, lehetőleg Csíkszeredán. Egy ilyen kar létrehozásában, szervezésében és működésének beindításában az MPV és annak Agrártudományi Szekciója szívesen részt venne. A Szent István Egyetem, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, a Debreceni Egyetem professzorai minden támogatást megadnának továbbá azoknak a szakoknak, diszciplínáknak, tanszéknek alapításához és működéséhez, melyek kapcsolódnak az általuk jelenleg oktatottakhoz.

A posztgraduális képzés keretei a magyar doktori képzés beindulását követően és a különböző külföldi magyarok továbbképzését támogató alapítványok létesítésével tulajdonképpen kialakultak. Az MPV és annak Agrártudományi Szekciója szívesen részt venne az Erdélyi Múzeum Egyesületnél továbbképzésre jelentkező fiatal magyar diplomások kiválogatásában abból a célból, hogy azok a fiatalok (szerződéses alapon) később visszatérve Romániába a jelenleg kialakítás alatt lévő magyar egyetem, illetve magyar nyelvű agrár-felsőoktatási kar majdani oktatói lehessenek.

Az MPV az OM-mel karöltve folyamatosan méri fel eredeti elképzelésének megfelelően Magyarországon, a Kárpát-medence szomszédos országaiban és európai, valamint tengerentúli országokban élő magyar professzorok szándékát arra nézve, hogy a romániai magyar felsőoktatásban (agrár-felsőoktatásban) kik és milyen szakterületen ajánlják fel vendégprofesszori tevékenységüket „tömb oktatás” formájában.

A külföldi magyarok posztgraduális képzését mindenképpen intézményesíteni és egy-egyesíteni kellene. Ez utóbbi keretében kellene megoldani a Magyarországon megszerzett diplomák közvetlen és automatikus honosíthatóságát is.

Az MPV Agrártudományi Szekciója konferenciáján részt vevő professzorok a folyamatos kapcsolattartás, a naprakész informáltság és eredményesség érdekében szükségesnek tartanák „A Kárpát-medencei Professzorok Agrár- és Vidékfejlesztési Állandó Értekezletének” megalapítását és működtetését. A szegedi Gabonatermesztési Kutató Kht. a gyakorlati oktatás elősegítése érdekében bemutató célú szántóföldi fajtakisérletek telepítését vállalja azokban a városokban, ahol magyar nyelvű agrár-felsőoktatást végeznek.

Heszky László